

Kulturministeren

Folketingets Kulturudvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

28. juni 2022

Folketingets Kulturudvalg har den 14. juni 2022, efter ønske fra Maja Torp (V), stillet mig følgende spørgsmål 320 ad (alm. del), som jeg hermed besvarer.

Spørgsmål:

I anledning af at ministeren inviterer foreningerne til at medvirke til en kortlægning af det bureaukrati, der gør hverdagen svær for danske foreninger, bedes ministeren red gøre for, hvad der er sket, siden et flertal i Folketinget i sidste folketingsår opfordrede regeringen til at indføre en bagatelgrænse i forhold til de internationale hvidvaskregler og GDPR-regler, som trækker frivillige og kapital ud af mange danske foreninger.

Svar:

For så vidt angår hvidvaskreglerne har Kulturministeriet indhentet bidrag til besvarelsen fra Erhvervsministeriet, som har oplyst følgende:

”Der blev fra dansk side i 2015 rettet henvendelse til EU-Kommissionen med henblik på at afklare, om det er muligt at undtage foreninger fra kravene om kundekendskabsprocedurer. EU-Kommissionen oplyste, at det vil være i strid med hensigten bag både hvidvaskdirektivet og anbefalinger fra Financial Action Task Force (FATF) at gøre undtagelser fra kundekendskabsforpligtelsen for foreninger, herunder foreninger med velgørende formål. I december 2021 blev der fra dansk side på ny rettet henvendelse til EU-Kommissionen om samme spørgsmål, og EU-Kommissionen oplyste i denne sammenhæng, at hverken hvidvaskdirektivet eller den kommende hvidvaskforordning giver mulighed for generelle undtagelser fra at gennemføre kundekendskabsprocedurer.

Det er således ikke muligt at fastsætte en bagatelgrænse for, hvornår et pengeinstitut kan undlade at gennemføre kundekendskabsprocedurer for bestemte grupper af foreninger eller på anden måde udpege visse typer af foreninger, hvor der ikke skal gennemføres kundekendskabsprocedurer. Pengeinstitutterne og øvrige forpligtede enheder kan dog indrette kundekendskabsproceduren efter den risiko, som er forbundet med den enkelte forening. Det er således vigtigt, at et pengeinstituts risikouurdering tager konkret stilling til den enkelte kunde, og at pengeinstituttet fastsætter sine kundekendskabsprocedurer og overvågning af kunden ud fra dette.

For at vejlede pengeinstitutterne i, hvordan risikoundergangen af foreninger bør foretages, har Finanstilsynet, Politiets Efterretningstjeneste og Hvidvasksekretariatet med inddragelse af foreningerne og Finans Danmark udarbejdet et udkast til en vejledning til pengeinstitutterne med en model for risikoklassificering af foreninger. Formålet med vejledningen er at give pengeinstitutterne et værktøj, som de kan basere deres risikoundergangen af foreninger på, og at foreninger med lav risiko vil opleve, at de skal bruge færre ressourcer på dokumentation, når de klassificeres som lavrisiko.

Udarbejdelsen af vejledningen følger op på én af de tre anbefalinger fra Arbejdsgruppen om foreninger, der kom med tre overordnede anbefalinger i "Idékatalog – forslag til at lette byrder for foreninger" fra 24. juni 2021.

Vejledningen har været i offentlig høring, og det er forventningen, at den kan udstedes medio 2022.

Derudover har Erhvervsministeriet som led i gennemførelsen af forenings-arbejdsgruppens anbefalinger igangsat et analysearbejde om en model for digital registrering. Arbejdet skal kortlægge de tekniske, juridiske og økonomiske implikationer forbundet med en sådan model og gennemføres i et samarbejde med bl.a. Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen og foreningerne, ligesom Finans Danmark vil blive inddraget i arbejdet. Arbejdet er blevet forsinket, bl.a. pga. arbejdet forbundet med Covid-19 og sanktioner mod Rusland. Det er forventningen, at der kan ligge et modelforslag klar omkring årsskiftet 2022/23."

For så vidt angår GDPR-reglerne har Kulturministeriet indhentet bidrag til besvarelsen fra Justitsministeriet, som har oplyst følgende:

"I beslutningsforslag B 101 fremsat den 1. december 2020 blev det foreslået at pålægge regeringen inden udgangen af folketingsåret 2020-21 at sikre den nødvendige hjemmel til, at foreninger med en begrænset økonomi kan undtages fra hvidvaskningsreglerne, og undersøge, om Danmark i højere grad kan anvende undtagelsesbestemmelserne i databeskyttelsesforordningen til gavn for foreningslivet.

Behandlingen af beslutningsforslaget i Folketinget blev afsluttet med en beretning afgivet af Kulturudvalget den 26. maj 2021, hvor et flertal i udvalget bl.a. noterede sig, at Justitsministeriet var i gang med en evaluering af databeskyttelsesreglerne og som led heri en undersøgelse af de generelle muligheder for at begrænse databeskyttelsesforordningens anvendelse på bl.a. frivillige foreninger.

Den nationale evaluering af databeskyttelsesreglerne blev afsluttet i juni 2021 med den sidste af to delrapporter (delrapport II). [Delrapport II er sammen med følgebrev vedlagt som hhv. bilag 1 og bilag 2].

Som det bl.a. fremgår af delrapport II, har Justitsministeriet som led i evalueringen undersøgt de generelle muligheder for at begrænse forordningens anvendelse på mindre aktører, herunder frivillige foreninger.

På baggrund af en nærmere analyse af databeskyttelsesforordningens regler er det som anført i rapporten vurderingen, at det ikke efter EU-retten generelt er muligt at undtage mindre aktører, herunder frivillige foreninger, fra at skulle overholde reglerne i forordningen. Endvidere er det som anført samlet vurderingen, at det råderum, der er i forordningen for at begrænse anvendelsen af visse bestemmelser – herunder oplysningspligten og andre rettigheder for de personer, som oplysningerne vedrører (de registrerede) – ikke kan udnyttes i væsentligt videre omfang, end det er tilfældet i dag, til at begrænse anvendelsen af forordningen på mindre aktører, herunder frivillige foreninger.

Det bemærkes, at der som anført i rapporten i visse dele af databeskyttelsesforordningen er taget hensyn til mindre aktører. For eksempel er mindre aktører som udgangspunkt undtaget fra pligten til at føre fortegnelser over behandlingsaktiviteter. Endvidere er der især for at hjælpe mindre aktører, f.eks. foreninger indenfor et specifikt område, med overholdelsen af databeskyttelsesforordningen indført regler om såkaldte adfærdskodekser.

Herudover viste den erfaringsindsamling, der blev foretaget som led i evalueringen, bl.a., at der i vidt omfang efterspørges mere vejledning, og at mange af de spørgsmål og meget af den tvivl, som databeskyttelsesreglerne giver anledning til, kan håndteres med mere konkret vejledning.

Derfor er det også meget positivt, at Datatilsynet, som det fremgår af evalueringen, har et stort fokus på netop dette. Datatilsynet har bl.a. oprettet en enhed, som har særlig fokus på at give mere konkret vejledning, og tilsynet holder løbende møder med bl.a. interesse- og brancheorganisationer, men også enkeltstående dataansvarlige og databehandlere, hvis der måtte være behov herfor.

Endvidere er der udgivet en vejledning målrettet frivillige foreningers behandling af personoplysninger, der – som supplement til Datatilsynets vejledningsindsats over for bl.a. foreninger og mindre aktører – giver svar på en række ofte stillede spørgsmål. Desuden har Datatilsynet og Erhvervsstyrelsen i samarbejde udviklet værktøjet, "PrivacyKompasset", der skal hjælpe særligt mindre aktører med at få styr på overholdelsen af reglerne."

Jeg henholder mig til de nævnte bidrag fra Erhvervsministeriet og Justitsministeriet.

Ane Halsboe-Jørgensen